

Deljenje

599

Besede delimo na koncu vrste (tudi stolpčne), ko ni več prostora, da bi jih izpisali v celoti v isti vrsti. Pravila veljajo za domače in prevzete besede (le strnjena citatna besedila tujih jezikov se delijo po pravilih za deljenje ustreznih jezikov).

1. V obeh delih deljene besede mora biti vsaj po en zlog (ta je lahko tudi samo pisen). Zložnost je navadno nakazana s črko za samoglasnik pa tudi z *r*, kadar ta ni ob samoglasniku (ali je za predpono na samoglasnik, sicer pa pred soglasnikom): *ma-ti*, *otro-ci*, *ko-vati*, *tr-den*, *Descar-tes*, *Shakespea-re*, *ža-nrski*, *žanr-ski* – *samo-upraven*, *po-oblastilo*, *stadi-on* – *pol-obla*, *pre-rdeč*. V medmetnih in prevzetih besedah sta v takem položaju kot *r* ne ob samoglasniku lahko tudi *m* in *l*: *hm-kniti*, *film-ski*, *Vl-tava*; zloga brez pisnega samoglasnika pred *m* in *l* ne prenašamo v naslednjo vrstico (ne delimo torej *fi-lm*, *Pre-gl* ipd.). Glasovni sklopi z dvema polglasnikoma, ki se ob dveh zvočnikih ne pišeta, se med tema zvočnikoma ne morejo deliti: *trn* (za govorno [tərən]), *čmrlj*, *ve-trn*, *sre-brn*, *čmrlj-ček*. **600**

2. Soglasnik med dvema samoglasnikoma (namesto samoglasnika je lahko pisni dvoglasnik) prenašamo v naslednjo vrstico: *de-lovati*, *domo-vina*, *no-coj*, *Poe-ja*. (Soglasnik je lahko pisan tudi s črko za samoglasnik: *Pisto-ia*, *Dacha-ua*.) Prim. še točko 5. **601**

3. Soglasniški sklop med dvema samoglasnikoma, ki je izgovorljiv tudi na začetku besede, lahko prenašamo v naslednjo vrstico v celoti ali pa le njegov del: *do-sti* ali *dos-ti*, *plo-šča* ali *ploš-ča*, *pra-ksa* ali *prak-sa*, *te-mna* ali *tem-na*, *po-lje* ali *pol-je*, *so-ljo* ali *sol-jo*, *ko-nja* ali *kon-ja*, *kore-nje* ali *koren-je*, *ze-mlja* ali *zem-lja*, *življenj-ski* ali *življenjs-ki*, *mev-lja* ali *me-vlja*, *ko-alicija* ali *koa-licija*, *stati-stka* ali *statis-tka* ali *statist-ka*, *se-stra* ali *ses-tra* ali *sest-ra*. **602**

4. Soglasniški sklop med dvema samoglasnikoma, ki na začetku besede ne bi bil izgovorljiv, obvezno delimo: **603**

a) V naslednjo vrstico prenesemo izgovorljivi del, in sicer v celoti ali le delno: *maj-hen*, *nocoj-šen*, *kr-tina*, *vetr-nica*, *br-skati* ali *brs-kati*, *Pl-zen*, *jer-bas*, *valj-čast*, *konj-ski*; *var-stvo* (pa tudi *vars-tvo* in *varst-vo*), *stol-ni*, *son-ce*, *dlan-mi*, *sfin-ga*, *majč-ken* (pa tudi *maj-čken*), *prav-da*, *bol-ha*, *slav-čev*, *pol-zeti*; *kmet-stvo*, *sosed-ski*, *trpot-ca*, *korit-ce*, *but-ček*, *grob-ka*; tudi prvi del deljene besede (ne samo drugi) mora biti izgovorljiv, zato ne moremo deliti npr. *kmets-tvo*, *soseds-ki*, *trpo-tca*, *gro-bka*. **604**

b) Sklope iz dveh enakih soglasnikov (tudi če postanejo enaki zaradi prilikovanja) delimo: *od-dati*, *od-točiti*, *post-diplomski*, *iz-zvati*, *iz-srkati*, *Rob-bov*, *Schil-ler*, *Rous-seau*, *Scot-tov*, *Boc-caccio*, *Cor-regio*; prim. še *Hac-quet*. **605**

5. Sestavljenke, zloženske in sklope navadno delimo na mejah sestavin: *od-preti*, *čez-meren*, *po-vzeti*, *po-drezati*, *pod-rezati*, *pod-orati*, *Josip-dol*, *pedenj-človek*, *peš-pot*, *pred-me* (vendar samo *po-denj* ipd.). **606**

6. Črkovni sklopi, ki zaznamujejo po en glas, se ne delijo (izjema so dvojni soglasniki in samo pisni zlogi): *han-džar*, *Ma-džar*, *Coo-per*, *Bour-geois*, *Goe-the*, *Haas*, *Aa-chen*; *Au-schwitz*, *Hei-ne*, *Hey-se*; *Mar-shall*, *Ma-cha*, *Fou-ché*, *Ri-chard*, *Fi-scher*, *To-gliatti*, *Smi-thov*, *Ko-rzenowski*. Ta načela veljajo tudi za stare slovenske pisave: *Blashe*, *Juri-zhizh*, (oba) *Küzmi-csa*. **607**

- 608** 7. Če besedo, ki se piše z vezajem, delimo ravno tam, kjer je v njej vezaj, ga lahko prenesemo na začetek druge vrstice, na koncu prve pa pišemo deljaj: *le- -ta, črno- -bel*.
- 609** 8. Številke in črkovalnih kratic ne delimo: *169.531, AGRFT*. Številke, sestavljene z vezaji, delimo ob vezaju: *50100-60- -107*.
- 610** 9. V naslednjo vrstico ne prenašamo posameznih simbolov za mere, uteži ipd. za številkami: *5 m, 10 kg*.

Posebnosti

- 611** 1. Ločil s konca vrstice (npr. vejice, pike) ne prenašamo v novo vrstico; delne izjeme so pomišljaj, vezaj in tri pike.
- 612** 2. Po ene črke navadno ne puščamo na koncu vrstice in je nikoli ne prenašamo v naslednjo. Zloženki, katerih prva sestavina je črka ali številka, ob vezaju navadno ne delimo: *c-linija, 8-milimetrski*.
- 613** 3. Če pride na konec vrstice neskladenjska stična poševnica, za njo deljaja ne pišemo.
- 614** 4. Če pride na konec vrstice stični pomišljaj, ga bodisi smiselno izpišemo z besedo, npr. *v letih 1918–1935 > v letih od 1918 do 1935* (do zapišemo lahko na konec prve ali na začetek druge vrstice); če pa ga ne ubesedimo, za njim vezaja ne pišemo, npr. *Ljubljana–Maribor*.